

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

22. juuni 2017*

Eelotsusetaotlus — Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamine — Transpordis kasutatav biokütus — Direktiiv 2009/28/EÜ — Artikli 18 lõige 1 — Massibilansi süsteem biogaasi säästlikkuse kriteeriumidele vastavuse tagamiseks — Kehtivus — ELTL artiklid 34 ja 114 — Liikmesriigi õigusnorm, mille kohaselt massibilanss tuleb kindlaks teha selgelt piiritletud kohas — Liikmesriigi pädeva ametiasutuse praktika, mille kohaselt see tingimus võib olla täidetud, kui säästlikku biogaasi transporditakse siseriikliku gaasivõrgu kaudu — Nimetatud ametiasutuse ettekirjutus, mis välistab selle sama tingimuse täidetuse teistest liikmesriikidest pärit säästliku biogaasi importimisel omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu — Kaupade vaba liikumine

Kohtuasjas C-549/15,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Förvaltningsrätten i Linköpingi (Linköpingi halduskohus, Rootsi) 19. oktoobri 2015. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. oktoobril 2015, menetluses

E.ON Biofor Sverige AB

versus

Statens energimyndighet,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja president M. Ilešič, kohtunikud A. Prechal (ettekandja), A. Rosas, C. Toader ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: ametnik I. Illéssy,

arvestades kirjalikus menetluses ja 26. oktoobri 2016. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- E.ON Biofor Sverige AB, esindajad: *advokat* A. Johansson, *advokat* S. Perván Lindeborg ja *advokat* T. Pettersson,
- Statens energimyndighet, esindajad: F. Forsberg, J. Holgersson ja E. Jozsa, keda abistas *advokat* K. Forsbacka,
- Eesti valitsus, esindaja: K. Kraavi-Käerdi,

* Kohtumenetluse keel: rootsi.

- Madalmaade valitsus, esindajad: M. Bulterman ja M. de Ree,
 - Euroopa Parlament, esindajad: A. Neergaard ja P. Schonard,
 - Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: A. Norberg ja J. Herrmann,
 - Euroopa Komisjon, esindajad: K. Talabér-Ritz ja E. Manhaeve, keda abistas *advokat* M. Johansson,
- olles 18. jaanuari 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2009, L 140, lk 16) artikli 18 lõiget 1.
- 2 Eelotsusetaotlus on esitatud kohtuvaidluses E.ON Biofor Sverige AB (edaspidi „E.ON Biofor“) ja Statens energimyndighet (Riiklik Energiaamet, Rootsi, edaspidi „energiaamet“) vahel ettekirjutuse üle, mille energiaamet tegi E.ON Bioforile seoses E.ON Biofori rakendatud biogaasi säästlikkuse kontrollimise süsteemiga.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Direktiivi 2009/28 põhjendused 1, 12, 65, 76 ja 94 on sõnastatud järgmiselt:
 - „(1) Euroopa energiatarbimise kontrollimine ja taastuvatest energiaallikatest saadud energia ulatuslikum kasutamine moodustavad koos energiasäästu ja suurema energiatõhususega tähtsa osa meetmepaketist, mis on ette nähtud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokollit täitmiseks ja pärast 2012. aastat võetavate edasiste ühenduse ja rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks. [...]
 - [...]
 - (12) Põllumajandusliku tooraine, näiteks sõnniku, läga ja teiste loomset ning taimset päritolu jäätmete kasutamine biogaasi tootmiseks pakub tänu suurele kasvuhoonegaaside heitkoguste säästvuspotentsiaalile märkimisväärseid keskkonnamõjusid nii soojus- kui muu energia kui ka biokütuste tootmisel. Biogaasi tootmisrajatised võivad tänu oma detsentraliseeritud olemusele ja piirkondlikule investeerimisstruktuurile anda märkimisväärse panuse maapiirkondade säästvasse arengusse ning pakkuda põllumajandusettevõtjatele uusi sissetulekuallikaid.
 - [...]
 - (65) Biokütuse tootmine peaks olema säästev. Seepärast tuleks nõuda, et biokütused, mida kasutatakse käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide saavutamiseks, ja biokütused, mis saavad kasu riiklikest toetuskavadest, vastaksid säästlikkuse kriteeriumidele.

[...]

(76) Säästlikkuse kriteeriumid on tõhusad üksnes siis, kui tänu neile muutub turuosaliste käitumine. Need muutused leiavad aset ainult juhul, kui kriteeriumidele vastavaid biokütuseid ja vedelaid biokütuseid müüakse kõrgema hinnaga kui kriteeriumidele mittevastavaid kütuseid. Kriteeriumidele vastavuse kontrollimisel kasutatava massibilansimeetodi kohaselt on olemas konkreetne seos säästlikkuse kriteeriumidele vastavate biokütuste ja vedelate biokütuste tootmise ning biokütuste ja vedelate biokütuste tarbimise vahel ühenduses, mis tagab asjakohase pakkumise ja nõudluse tasakaalu ning kõrgema hinna, kui see on süsteemides, kus selline seos puudub. Selleks et säästlikkuse kriteeriumidele vastavaid biokütuseid ja vedelaid biokütuseid saaks müüa kõrgema hinnaga, tuleks kriteeriumidele vastavuse kontrollimiseks kasutada massibilansi meetodit. See peaks säilitama süsteemi terviklikkuse ja vältima samal ajal tarbetut koormust tööstusele. Tuleks läbi vaadata ka muud kontrollimeetodid.

[...]

(94) Kuna artiklites 17–19 sätestatud meetmed mõjutavad ka siseturu toimimist, ühtlustades säästlikkuse kriteeriume, millele biokütused ja vedelad biokütused peavad käesolevas direktiivis sätestatud eesmärkide kohaselt vastama, ja hõlbustades sellega artikli 17 lõike 8 kohaselt liikmesriikidevahelist kaubandust kõnealustele tingimustele vastavate biokütuste ja vedelate biokütustega, põhinevad need asutamislepingu artiklil 95.“

4 Direktiivi 2009/28 artikkel 1 „Sisu ja reguleerimisala“ näeb ette, et selle direktiiviga „kehtestatakse üldine raamistik taastuvatest energiaallikatest toodetava energia kasutamise edendamiseks. Sellega seatakse kohustuslikud riiklikud eesmärgid seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga summaarses energia lõpptarbimises ja transpordisektoris. [...] Sellega kehtestatakse biokütuste ja vedelate biokütuste säästlikkuse kriteeriumid.“

5 Direktiivi artikli 2 teise lõigu punktides a, e ja i on toodud järgmised mõisted:

„a) „taastuvatest energiaallikatest toodetud energia“ – taastuvatest mittefossiilsetest allikatest pärit energia, nimelt tuuleenergia, päikeseenergia, aerotermiline energia, geotermiline energia, hüdrotermiline energia, ookeanienergia, hüdrotermiline energia, biomass, prügilagaas, reoveepuhasti gaas ja biogaasid;

[...]

e) „biomass“ – põllumajandusest (kaasa arvatud taimsed ja loomsed ained), metsatööstusest ja sellega seotud tootmisest, sealhulgas kalandusest ja vesiviljelusest pärit bioloogilise päritoluga toodete, jäätmete ja jääkide bioloogiliselt lagunev fraktsioon ning tööstus- ja olmejäätmete bioloogiliselt lagunev fraktsioon;

[...]

i) „biokütused“ – transpordis kasutatav vedel- ja gaaskütus, mis on toodetud biomassist“.

6 Direktiivi 2009/28 artikkel 3 näeb ette:

„1. Iga liikmesriik tagab, et artiklite 5–11 kohaselt arvatud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal energia lõpptarbimises 2020. aastal on vähemalt sama suur kui tema riiklik üldeesmärk seoses taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaaluga nimetatud aastal, nagu on sätestatud I lisa A osas esitatud tabeli kolmandas veerus. [...]“

[...]

4. Liikmesriik tagab, et taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal kõikides transpordiliikides on 2020. aastal vähemalt 10% energia lõpptarbimisest transpordisektoris selles liikmesriigis.

[...]“.

- 7 Direktiivi artikli 5 „Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu arvutamine“ lõikes 1 on sätestatud:

„Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaal iga liikmesriigi summaarses energia lõpptarbimises arvutatakse järgmiste elementide liitmisel:

- a) taastuvatest energiaallikatest toodetud summaarne elektrienergia lõpptarbimine;
- b) taastuvatest energiaallikatest toodetud summaarne soojus- ja jahutusenergia lõpptarbimine ning
- c) taastuvatest energiaallikatest toodetud energia lõpptarbimine transpordisektoris.

Taastuvatest energiaallikatest toodetud gaasi, elektrit ja vesinikku võetakse taastuvatest energiaallikatest toodetud summaarse energia lõpptarbimise arvutamisel arvesse ainult üks kord esimese lõigu punktis a, b või c.

[...] ei võeta arvesse biokütuseid ja vedelaid biokütuseid, mis ei vasta artikli 17 lõigetes 2–6 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele.“

- 8 Sama direktiivi artikkel 17 „Biokütuste ja vedelate biokütuste säästlikkuse kriteeriumid“ sätestab:

„1. Sõltumata sellest, kas tooraine on viljeletud ühenduse territooriumil või väljaspool seda, võetakse biokütustest ja vedelatest biokütustest toodetud energiat arvesse punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel üksnes siis, kui need vastavad lõigetes 2–6 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele:

- a) käesolevas direktiivis sätestatud riiklike eesmärkide kohta sätestatud nõuete järgimise hindamine;
- b) taastuvenergiaga seotud kohustuste täitmise hindamine;
- c) biokütuste ja vedelate biokütuste tarbimise eest rahalise toetuse saamise tingimustele vastamine.

[...]

2. Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse võetud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähenemine tänu biokütuste ja vedelate biokütuste kasutamisele on vähemalt 35%.

[...]

3. Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse võetud biokütuseid ja vedelaid biokütuseid ei valmistata toorainest, mis on saadud suure bioloogilise mitmekesisusega maa-alalt [...]

4. [...] ei valmistata toorainest, mis on saadud suure süsinikuvaruga maa-alalt [...]

5. [...] ei valmistata toorainest, mis on saadud maa-alalt, mis oli 2008. aasta jaanuaris turbaraba [...]

6. Ühenduses kasvatatud põllumajanduslik tooraine, mida kasutatakse lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel arvesse võetud biokütuste ja vedelate biokütuste tootmiseks, saadakse vastavalt nõukogu 19. jaanuari 2009. aasta määruse (EÜ) nr 73/2009 (millega kehtestatakse ühise

põllumajanduspoliitika raames põllumajandustootjate suhtes kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks) [ELT 2009, L 30, lk 16] II lisa punktis A pealkirja all „Keskkond“ ja punktis 9 loetletud nõuetele ja standarditele ning vastavalt kõnealuse määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt määratletud heade põllumajandus- ja keskkonnatingimuste miinimumnõuetele.

[...]

8. Liikmesriigid ei keeldu muudel säästlikkusega seotud põhjustel käesoleva artikli kohaselt saadud biokütuste ja vedelate biokütuste arvessevõtmisest lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel.

[...]“.

9. Direktiivi 2009/28 artikkel 18 „Biokütuste ja vedelate biokütuste säästlikkuse kriteeriumide järgimise kontrollimine“ sätestab:

„1. Kui biokütuseid ja vedelaid biokütuseid tuleb arvesse võtta artikli 17 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud eesmärkidel, nõuavad liikmesriigid ettevõtjalt artikli 17 lõigetes 2–5 sätestatud säästlikkuse kriteeriumide täitmise tõestamist. Sel põhjusel nõuavad nad, et ettevõtjad kasutaksid massibilansisüsteemi, mis:

- a) võimaldab omavahel segada saadetisi, mis sisaldavad erinevate säästlikkuse näitajatega toorainet või biokütust;
- b) nõuab, et seguga oleks seotud teave punktis a osutatud saadetise säästlikkuse näitajate ja suuruste kohta; ning
- c) näitab, et segust eemaldatud kõigi saadetiste summat kirjeldatakse nii, nagu sellel oleks samad säästlikkuse näitajad ja samad kogused kui segule lisatud kõigi saadetiste summal.

2. Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aastatel 2010 ja 2012 aruanded lõikes 1 kirjeldatud massibilansi kontrollimeetodi toimimise kohta ja mõne või kõigi uut tüüpi tooraine, biokütuse või vedelate biokütustega seotud muu kontrollimeetodi kasutuselevõtmise võimaluste kohta. Oma hinnangus käsitleb komisjon selliseid kontrollimeetodeid, mille puhul ei pea teave säästlikkuse näitajate kohta olema füüsiliselt seotud konkreetse saadetise või seguga. Hinnangus võetakse arvesse vajadust säilitada kontrollisüsteemi terviklikkus ja tõhusus ning vältida samal ajal tarbetut koormust tööstusharule. Aruandele lisatakse vajaduse korral Euroopa Parlamendi ja nõukogu jaoks ettepanekud muude kontrollimeetodite kasutuselevõtmise kohta.

3. Liikmesriigid võtavad meetmeid, et tagada ettevõtjate poolt usaldusväärse teabe esitamine ning et teha liikmesriikide nõudmisel kättesaadavaks andmed, mida kasutati teabe koostamisel. Liikmesriigid nõuavad, et ettevõtjad tagaksid esitatava teabe asjakohasele standardile vastava sõltumatu auditeerimise ning esitaksid tõendid selle teostamise kohta. Auditi käigus kontrollitakse, kas ettevõtjate kasutatavad süsteemid on täpsed, usaldusväärsed ja pettusekindlad. Samuti hinnatakse selle käigus proovivõtu tihedust ja meetodikat ning andmete stabiilsust.

Esimeses lõigus nimetatud teave sisaldab eelkõige teavet vastavuse kohta artikli 17 lõigetes 2–5 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele, asjakohast ja piisavat teavet pinnase, vee ja õhu kaitseks, rikutud maa taastamiseks ja veepuuduse all kannatavates piirkondades liigse veetarbimise ärahoidmiseks võetud meetmete kohta ning asjakohast ja piisavat teavet artikli 17 lõike 7 teises lõigus osutatud küsimuste arvessevõtmiseks võetud meetmete kohta.

[...]

4. [...]

Komisjon võib otsustada, et vabatahtlikud rahvusvahelised või riiklikud kavad, millega kehtestatakse standardid biomassist toodete tootmise kohta, sisaldavad täpseid andmeid artikli 17 lõike 2 kohaldamise eesmärgil või et kõnealuste kavadega tõestatakse, et biomassi saadetised vastavad artikli 17 lõigetes 3–5 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele. [...]

[...]

5. Komisjon võtab käesoleva artikli lõike 4 kohaseid otsuseid vastu üksnes siis, kui asjaomane [...] kava vastab asjakohastele usaldusväarsuse, läbipaistvuse ja sõltumatu auditi standarditele. [...]

[...]

7. Kui ettevõtja esitab tõendeid või andmeid, mis on saadud vastavalt [...] kavale, mille suhtes on tehtud lõike 4 kohane otsus (vastavalt kõnealuse otsuse ulatusele), ei nõua liikmesriik tarnijalt artikli 17 lõigetes 2–5 sätestatud säästlikkuse kriteeriumide järgimise tõendamiseks täiendavate tõendite ega käesoleva artikli lõike 3 teises lõigus nimetatud meetmete kohta teabe esitamist.

[...]“.

10 Komisjoni teatise vabatahtlike kavade ja vaikeväärtuste kohta vedelaid jm biokütuseid käsitlevas ELi säästlikkuskavas (ELT 2010, C 160, lk 1) punktis 2.2.3 „Massibilansisüsteem“ on muu hulgas sätestatud:

„[...]

Meetod, mille abil luuakse ühendus toorainet või vahetooteid käsitleva teabe või väidete ning lõpptoodete käsitlevate väidete vahel on tuntud järelevalveahelana. Järelevalveahel hõlmab tavaliselt kõiki etappe alates lähteainete tootmisest kuni kütuste tarbijateni viimiseni. Direktiivis sätestatud meetod järelevalveahela jaoks on massibilansimeetod [...]

Vabatahtliku kava puhul tuleks samaaegselt kontrollida massibilansisüsteemi toimimist ja kava kriteeriumide korrektset järgimist [...] See peaks hõlmama mis tahes selliste tõendite või süsteemide kontrollimist, mida kasutatakse massibilansisüsteemi nõuete järgimisel.

Massibilansisüsteem tähendab [...] süsteemi, mille puhul säästlikkuse näitajad on seotud saadetistega. [...]

[...]

Kui segatakse erinevate (või puuduvate) säästlikkuse näitajatega saadetisi, [...] jääb iga saadetise erinev suurus [...] ja säästlikkuse näitajad seguga seotuks [...] Kui segu on eristatud komponentide kaupa, võib igale sellest eraldatud saadetisele omistada mis tahes säästlikkuse näitajate kogumi [...] (koos suurustega), juhul kui kõigi segust eraldatud saadetiste kombinatsioonil on iga säästlikkuse näitajate kogumi puhul samad suurused kui segus. Segu võib olla mis tahes sellisel kujul, kus saadetised on tavaliselt füüsiliselt kontaktis, nagu mahuti, töötlemis- või logistikaüksus või -koht (määratluse kohaselt täpsete piiridega geograafiline koht, kus tooteid võib segada).

[...]“.

Rootsi õigusnormid

Seadus nr 598

11 Seadus (2010:598) biokütuste ja vedelate biokütuste säästlikkuse kriteeriumide kohta (lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen; edaspidi „seadus nr 598“) rakendab direktiivi 2009/28 teatavad sätted.

12 Seaduse nr 598 1. peatüki artikkel 3 sätestab:

„Ainult 2. peatüki artiklites 1–5 ette nähtud säästlikkuse kriteeriumidele vastavatest biokütustest ja vedelatest biokütustest toodetud energiat võib võtta arvesse seoses direktiivi 2009/28 artikli 3 lõigetes 1, 2 ja 4 ette nähtud taastuvatest energiaallikatest toodetud energia osakaalu energia lõpptarbimises käsitleva nõude täitmisega. [...]“.

13 Sama seaduse 3. peatüki artikkel 1 näeb ette:

„Deklareerimiskohustuslane on isik, kes:

a) energiamaksu seaduse (1994:1766) (lagen (1994:1776) om skatt på energi) 4. peatüki alusel on kohustatud maksma maksu kütuselt, mis koosneb täielikult või osaliselt biokütusest või vedelast biokütusest, või

[...]“.

14 Seaduse nr 598 3. peatüki artikkel 1a näeb ette:

„Deklareerimiskohustuslane tagab kontrollisüsteemi abil, et deklareeritavaid biokütused ja vedelaid biokütuseid saab lugeda säästlikuks.

Deklareerimiskohustuslane tagab kogu tootmisahela kõigi ettevõtjatega sõlmitavate otsuste või kaudsete kokkulepete ja nende ettevõtjate juurest võetavate proovidega, et esimese lõigu nõue on täidetud.

Deklareerimiskohustuslase rakendatud kontrollisüsteemi auditeerib sõltumatu audiitor. Audiitor kontrollib, kas kontrollisüsteem on täpne, usaldusväärne ja pettusekindel. Audit hõlmab ka kontrollisüsteemis kasutatava proovivõtumeetodi ning -sageduse hindamist.

Lisaks peab audit hõlmama deklareerimiskohustuslase poolt tema kontrollisüsteemi kohta antud teabe hindamist.

Sõltumatu audiitor koostab kontrollisüsteemi kohta tõendi vormis arvamuse.

Valitsus või valitsuse määratud ametiasutus võib teha kontrollisüsteemi ja selle auditeerimise kohta täiendavaid otsuseid.“

Määrus nr 1088

- 15 Määruse (2011:1088) biokütuste ja vedelate biokütuste säästlikkuse kriteeriumide kohta (förordning (2011:1088) om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen, edaspidi „määrus nr 1088“) artikkel 14 sätestab:

„Seaduse [nr 598] 3. [peatüki] artiklis 1a osutatud kontrollisüsteem peab hõlmama menetlusi, mis tagavad tootmisahela erinevates etappides massibilansi süsteemi kasutamise, mis:

1. võimaldab omavahel segada tooraine või biokütuse saadetisi, mille säästlikkuse näitajad on erinevad;
2. nõuab, et seguga käiks kaasas teave punktis 1 osutatud saadetiste säästlikkuse näitajate ja koguste kohta; ning
3. näeb ette, et segust eemaldatud kõigi saadetiste summat kirjeldatakse nii, nagu sellel oleks samad säästlikkuse näitajad samas koguses, kui segule lisatud kõigi saadetiste summal.

[...]

Energiaamet võib võtta vastu lisasätteid kontrollisüsteemi ja selle auditeerimise kohta.“

Energiaameti 2011 aasta eeskirjad

- 16 Riikliku Energiaameti eeskirjade biokütuste ja vedelate biokütuste säästlikkuse kriteeriumide kohta (Statens energimyndighets föreskrifter om hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen, edaspidi „energiaameti 2011. aasta eeskirjad“) artiklid 2–4 näevad ette järgmist:

„Artikkel 2

Deklareerimiskohustuslane peab määruse [nr 1088] artiklis 14 ette nähtud kontrollisüsteemi abil tagama, et säästlikud biokütused ja vedelad biokütused oleksid jälgitavad alates nende tooraine viljeluse, tekkimise või kogumise kohast kuni kütuse tarbimiseni või hetkeni, millal maks muutub 1994. aasta energiamaksu seaduse (1994:1776) 5 peatüki alusel sissenõutavaks.

Artikkel 3

Vastavalt määruse [nr 1088] artikli 14 esimese lõigu punktile 3 tuleb massibilanss kindlaks teha selgelt piiritletud kohas ja tootmisahela jaoks sobiva aja jooksul.

Kõik deklaratsioonikohustuslase maksulaod energiamaksu seaduse (1994:1766) tähenduses võivad olla esimeses lõigus nimetatud kohaks.

Artikkel 4

Saadetised, mis on tavaliselt omavahel füüsiliselt kontaktis, kujutavad endast segu määruse [nr 1088] artikli 14 esimese lõigu tähenduses. [...]“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 17 Rootsisis asutatud äriühing E.ON Biofor avaldas eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et ta ostab Saksamaal asutatud sõsaräriühingult viimase poolt Saksamaal toodetud säästliku biogaasi saadetisi. E.ON Biofor suunab seejärel saadetised Saksa ja Taani gaasivõrkude kaudu Rootsi, kusjuures kõigi transpordietappide vältel jääb biogaas kontserni äriühingute omandisse. Sõsaräriühingu poolt selgelt

identifitseeritud kohas Saksa gaasivõrku lastud saadetised eemaldab E.ON Biofor Saksa gaasivõrgu ja Taani gaasivõrgu vahelises piiripunktis ning nendega käib kogu aeg kaasas Saksa riikliku massibilansi kontrollisüsteemile vastavalt väljastatud ja sõsaräriühingu poolt otse E.ON Biofori üle antud REDCert DE säästlikkussertifikaat. Seega on hageja väitel korraga tagatud kõnealuste saadetiste säästlikkus ja asjaolu, et need saadetised ei ole müüdnud mujal Saksamaal, sest neid sertifikaate saab sertifitseerimissüsteemist välja võtta vaid üks kord, ning asjaolu, et iga siseriiklikku gaasivõrku sisenemine ja väljumine toimub ainult ühe ettevõtja vastutusel, kes on piiripunktis tarne- või ostulepingu omanik.

- 18 Energiaamet andis 3. septembril 2013 E.ON Bioforile korralduse muuta oma biogaasi säästlikkuse kontrollisüsteemi, et tagada, et massibilanss tehakse kindlaks „selgelt piiritletud kohas“, nagu näeb ette energiaameti 2011. aasta eeskirjade 3. peatüki artikkel 3 (edaspidi „vaidlusalune ettekirjutus“). Selle ettekirjutuse järgimise tulemusel ei saa Saksamaal toodetud biogaas, mida E.ON Biofor impordib Rootsi Saksa ja Taani gaasivõrkude kaudu, olla hõlmatud nimetatud kontrollisüsteemiga, kuna nimetatud võrgud ei saa endast kujutada sellist selgelt piiritletud kohta, ning sellest tulenevalt ei saa seda biogaasi määratleda „säästlikuna“ seaduse nr 598 ja direktiivi 2009/28 tähenduses.
- 19 E.ON Biofor esitas Förvaltningsrätten i Linköpingile (Linköpingi halduskohus, Rootsi) kaebuse vaidlusaluse ettekirjutuse tühistamiseks.
- 20 Väites, et selle ettekirjutuse tagajärjel jääb ta ilma olulistest süsinikdioksiidi maksu ja energiamaksu vähendustest, mida kohaldatakse säästliku biogaasi suhtes energiamaksu seaduse (1994:1776) alusel, kinnitab E.ON Biofor, et sellest ettekirjutusest tulenev massibilansi süsteemi piiramine selgelt piiritletud koha ja Rootsi riigipiiridega rikub nii direktiivi 2009/28 kui ka ELTL artiklit 34.
- 21 ELTL artiklisse 34 puutuvalt väidab E.ON Biofor eeskätt, et energiaamet tunnistas, et vahetult Rootsi gaasivõrku lastud säästlikku biogaasi võib müüa säästliku biogaasina, kuigi ei ole mingit erinevust biogaasi jälgitavuse ja säästlikkuse seisukohast selle olukorra ja põhikohtuasjas käsitletava olukorra vahel, millest tulenevalt on käesoleval juhul tegemist teistest liikmesriikidest pärit biogaasi suhtes kehtiva diskrimineeriva imporditõkkega.
- 22 Energiaamet kinnitab omakorda, et massibilansi süsteem nõuab, et säästlikkuse näitajatega seotud teave jääks „saadetistega“ füüsiliselt seotuks, kui need lisatakse „segule“ direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 tähenduses; viimati nimetatud mõiste on käesoleva kohtuotsuse punktis 10 mainitud komisjoni teatise punkti 2.2.3 kohaselt määratletud kui kohaldatav „täpsete piiridega geograafili[ses] [kohas]“.
- 23 Kuigi Rootsi Kuningriik on küll lubanud sarnaselt Saksamaa Liitvabariigile ja Madalmaade Kuningriigile, kuid erinevalt teistest liikmesriikidest, massibilansi kindlaks määrata siseriiklikus gaasivõrgus kui selgelt piiritletud kohas, ei ole E.ON Biofori poolt Saksamaalt imporditud gaasi puhul sellist kohta ega seega ka massibilansi kontrollisüsteemi. Selline süsteem nõuab, et asjaomase koha puhul eksisteeriks ettevõtja, kes kontrolliks, et selles kohas sama kogus säästlikku biokütust lisatakse ja seejärel eemaldatakse, ning mis puutub Euroopa gaasivõrku, siis sellist Euroopa tasandi ettevõtjat ei eksisteeri.
- 24 Kuna vaidlusalune ettekirjutus on sel moel kooskõlas direktiivi 2009/28 artikli 18 lõikega 1, ei ole vaja analüüsida seda ELTL artikli 34 alusel.
- 25 Selles olukorras otsustas Förvaltningsrätten i Linköping (Linköpingi halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 2009/28 artikli 18 lõikes 1 kasutatud mõisteid „massibilanss“ ja „segu“ tuleb tõlgendada nii, et liikmesriigid peavad lubama liikmesriikidevahelist biogaasikaubandust omavahel ühendatud gaasivõrgu kaudu?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas [...] asjaomane säte on sel juhul ELTL artikliga 34 kooskõlas, vaatamata sellele, et võib asuda seisukohale, et selle kohaldamine piirab kaubandust?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 26 Sissejuhatuseks tuleb täpsustada, et nagu tuleneb nii põhikohtuasja faktilisest kontekstist kui ka direktiivi 2009/28 artikli 17 lõigetes 2–5 loetletud säästlikkuse kriteeriumide järgimise kontrollimist käsitleva sama direktiivi artikli 18 lõike 1 sõnastusest, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus eelotsuse küsimustes „biogaasile“ viidates ilmselgelt silmas üksnes nendele säästlikkuse kriteeriumidele vastavat biogaasi, mis on ette nähtud kasutamiseks biokütusena (edaspidi „säästlik biogaas“).
- 27 Esimest küsimust tuleb seega mõista nii, et sellega soovitakse sisuliselt selgitust, kas direktiivi 2009/28 artikli 18 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega pannakse liikmesriikidele kohustus lubada nende omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu säästliku biogaasi importi.
- 28 Sellega seoses tuleb kõigepealt rõhutada, et nagu tuleneb direktiivi 2009/28 artiklist 17 koosmõjus põhjendustega 65 ja 94, soovis Euroopa Liidu seadusandja, tuginedes eeskätt EÜ artiklile 95 (nüüd ELTL artikkel 114), ühtlustada säästlikkuse kriteeriumid, millele peavad kohustuslikult vastama biokütused, et nendest toodetud energiat saaks igas liikmesriigis võtta arvesse kolmel vastavalt artikli 17 lõike 1 punktides a, b ja c ette nähtud eesmärgil. Nendeks eesmärkideks on selle kontrollimine, millisel määral liikmesriigid on esiteks täitnud oma riiklikud eesmärgid, mis on ette nähtud direktiivi 2009/28 artiklis 3, ja teiseks oma kohustused taastuvenergia valdkonnas; samuti selle väljaselgitamine, kas biokütuste tarbimise eest saab anda rahalist toetust.
- 29 Tuleb meenutada, et ELTL artikli 114 lõige 1 näeb ette, et parlament ja nõukogu võtavad liikmesriikides õigus- ja haldusnormide ühtlustamiseks meetmed, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine.
- 30 Kasutades nimetatud sättes väljendit „ühtlustamiseks meetmed“, tahtsid EL toimimise lepingu koostajad liidu seadusandjale anda sõltuvalt üldisest kontekstist ning ühtlustatava valdkonna erilistest asjaoludest kaalutlusruumi, et valida soovitud tulemuseni jõudmiseks sobivaim ühtlustamistehnika, ning seda eriti valdkondades, mida iseloomustavad keerulised tehnilised eripärad. Liidu seadusandja võib seega oma selle kaalutlusruumi kasutamisel ühtlustada üksnes etappide kaupa ja nõuda liikmesriikide ühepoolsete meetmete üksnes järkjärgulist kõrvaldamist (vt eelkõige kohtuotsus, 4.5.2016, Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Olenevalt olukorrast võivad ELTL artikli 114 lõikes 1 viidatud meetmed seisneda nii eeskätt nõudes, et kõik liikmesriigid lubaksid asjaomase kauba või kaupade turustamist, seada sellisele lubamiskohustusele teatud tingimused või lausa keelata ajutiselt või lõplikult teatud kauba või kaupade turustamise (vt selle kohta kohtuotsus, 4.5.2016, Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 64 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 Käesoleval juhul on direktiivi 2009/28 artikli 17 ühtlustamine väga erilist laadi seetõttu, et see puudutab ainult biokütuseid, mis on sama direktiivi artikli 2 teise lõigu punktis i määratletud kui kõik transpordis kasutatavad vedel- ja gaaskütused, mis on toodetud biomassist, ja seetõttu, et see säte piirdub täpsustamisega, millistele säästlikkuse kriteeriumidele peavad sellised biokütused vastama, et nendest toodetud energiat saaks liikmesriigid arvesse võtta sama direktiivi artikli 17 lõikes 1 osutatud ja käesoleva kohtuotsuse punktis 28 meenutatud kolmel konkreetsel eesmärgil. Nii joonistavas raamistikus on see ühtlustamine lisaks ammendavat laadi, sest direktiivi 2009/28 artikli 17 lõige 8

täpsustab, et liikmesriigid ei saa nendel samal kolmel eesmärgil keelduda selles artiklis sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele vastavate biokütuste arvessevõtmisest muudel säästlikkusega seotud põhjustel.

- 33 Direktiivi 2009/28 artikkel 17 püüab sel moel esiteks kindlustada EÜ artikli 95 lõikes 3 (nüüd ELTL artikli 114 lõige 3) osutatud keskkonnakaitse kõrge taseme tagamiseks, et liikmesriigid saavad võtta biokütuseid arvesse sama direktiivi artikli 17 lõikes 1 osutatud kolmel keskkonnakaitse eesmärgil ainult liidu seadusandja poolt sel juhul seatud säästlikkuse kriteeriumidest kinnipidamisel.
- 34 Teiseks püüab artikkel 17, nagu nähtub eeskätt direktiivi 2009/28 põhjendusest 94, lihtsustada säästlike biokütustega kauplemist liikmesriikide vahel. Nagu on rõhutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 32, tuleneb selline lihtsustamine peamiselt asjaolust, et kui biokütused, kaasa arvatud teistest liikmesriikidest pärit biokütused, vastavad direktiivi 2009/28 artiklis 17 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele, ei luba sama artikli lõige 8 liikmesriikidel keelduda direktiivi artikli 17 lõikes 1 mainitud kolmel eesmärgil nende säästlike biokütuste arvesse võtmisest „muudel säästlikkusega seotud põhjustel“ kui need, mis on selles artiklis sätestatud.
- 35 Kuigi direktiivi 2009/28 artikkel 17 võimaldab seeläbi eelkõige lihtsustada säästliku biogaasiga kauplemist, ei saa siiski eelnevast järeldada, et selle artikli eesmärk oleks reguleerida säästlike biokütuste impordi liikmesriikide vahel, ning kindlasti ei ole eesmärk kohustada liikmesriike sellist impordi tingimusetult lubama. Nagu selgitatud, on nimetatud artikli eesmärk üksnes reguleerida ühtlustamise teel säästlikkusega seotud kriteeriume, mis peavad olema biokütuste puhul täidetud, et liikmesriik saaks neid arvesse võtta selle direktiivi artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kolmel eesmärgil. Nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 57 märkinud, ei sisalda direktiiv 2009/28 ühtegi sätet, mis kehtestaks säästliku biogaasi tingimusteta vaba liikumise liikmesriikide vahel.
- 36 Mis puutub direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 esimesse lausesse, siis näeb see üksnes ette, et kui biokütuseid tuleb arvesse võtta direktiivi artikli 17 lõike 1 punktides a, b ja c osutatud kolmel eesmärgil, nõuavad liikmesriigid ettevõtjalt selle artikli lõigetes 2–5 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele vastamise tõendamist.
- 37 Sel eesmärgil kohustatakse liikmesriike eeskätt, nagu tuleneb direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 teisest lausest, nõudma neilt ettevõtjalt, et nad kasutaksid niinimetatud „massibilansi“ süsteemi, mis peab vastama teatavatele üldistele tunnustele, mida on täpsustatud selle sätte punktides a–c. Nende punktide kohaselt peab selline süsteem seega esiteks võimaldama omavahel segada tooraine või biokütuse saadetisi, millel on erinevad säästlikkuse näitajad, teiseks nõudma, et seguga käiks kaasas teave saadetise säästlikkuse näitajate ja koguste kohta ning näitama, et segust eemaldatud kõigi saadetiste summat kirjeldatakse nii, nagu sellel oleks samad säästlikkuse näitajad samas koguses, kui segule lisatud kõigi saadetiste summal.
- 38 Sellist sätet ei saa tõlgendada nii, nagu see tekitaks liikmesriikidele kohustuse lubada säästliku biogaasi impordi nende omavahel ühendatud gaasivõrkude kaudu.
- 39 Esiteks, direktiivi 2009/28 artikli 18 lõiget 1, mille ainus eesmärk on kontrollimehhanismide sisseseadmine selle direktiivi artikli 17 korrektse kohaldamise tagamiseks, ei saa nende kahe sätte sellise omavahelise seose seisukohast – nagu ka artiklit 17 – tõlgendada nii, et selle eesmärk on kohustada liikmesriike tingimusetult lubama teistest liikmesriikidest pärit säästliku biogaasi impordi.
- 40 Teiseks, nagu ka kohtujurist on oma ettepaneku punktis 57 sisuliselt märkinud, võttes arvesse direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 punktides a–c loetletud kriteeriumide üldist sõnastust, ei saa ka järeldada, et see säte oleks massibilansi süsteemiga seotud kontrollimeetodi täielikult ühtlustanud. Vastupidi, nendest punktidest tuleneb, et liikmesriikidele jääb kaalutus- ja tegutsemisruum, kui nad peavad täpsemalt määratlema konkreetset tingimused, millele ettevõtjate rakendatavad massibilansi

süsteemid peavad vastama. Seetõttu ei vii ka sellisena käsitletud säte automaatselt selleni, et säästliku biogaasi vaba liikumine piiriüleises gaasivõrgus oleks tagatud, kui see biogaas on tootmiskoha liikmesriigis õiguspäraselt säästlikuks kvalifitseeritud.

- 41 Lisaks on samuti oluline meelde tuletada, nagu ka kohtujurist on oma ettepaneku punktis 48 märkinud, et vastavalt direktiivi 2009/28 artikli 18 lõigetele 1 ja 3 liikmesriikide poolt ettevõtjate suhtes vajaduse korral kehtestatud säästlikkuse kriteeriumide kontrollisüsteemid kujutavad endast ainult ühte viisi tagada selline kontroll direktiivi alusel. Nagu tuleneb direktiivi artikli 18 lõigetest 4 ja 5, võib komisjon heaks kiita eeskätt massibilansi süsteemi käsitlevaid sätteid sisaldavad niinimetatud „vabatahtlikud“ riiklikud või rahvusvahelised kavad, kusjuures sama artikli lõige 7 näeb selle kohta ette, et sellise süsteemi raames saadud tõendite või andmete olemasolu korral ei nõua liikmesriigid tarnijalt muid tõendeid direktiivi 2009/28 artiklis 17 kindlaks määratud säästlikkuse kriteeriumidele vastavuse tõendamiseks.
- 42 Kõike eelnevat arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2009/28 artikli 18 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle eesmärk ei ole panna liikmesriikidele kohustust lubada nende omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu säästliku biogaasi importi.

Teine küsimus

- 43 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitust, kas selles osas, milles direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 kohaldamisel võib olla säästliku biogaasiga kauplemist piirav mõju, on nimetatud säte ELTL artikli 34 seisukohast õiguspärane.

Direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 kehtivus

- 44 Sissejuhatuseks tuleb esiteks meenutada, et ELTL artiklis 34 peetakse liikmesriikidevaheliste koguseliste impordipiirangutega samaväärse toimega meetmeid keelates silmas kõiki riiklikke meetmeid, mis võivad otse või kaudselt, tegelikult või potentsiaalselt takistada ühendusesisest kaubandust (vt eelkõige kohtuotsus, 1.7.2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 45 See keeld ei kehti mitte ainult riiklike, vaid ka liidu institutsioonide kehtestatud meetmete puhul (vt eelkõige kohtuotsused, 29.2.1984, Rewe-Zentrale, 37/83, EU:C:1984:89, punkt 18; 14.12.2004, Swedish Match, C-210/03, EU:C:2004:802, punkt 59, ning 12.7.2005, Alliance for Natural Health jt, C-154/04 ja C-155/04, EU:C:2005:449, punkt 47).
- 46 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale ei ole ELTL artikkel 34 siiski takistuseks keeldudele või piirangutele, mis on põhjendatud mõne ELTL artiklis 36 loetletud üldise huvi või kohustuslike nõuetega, mille seas on eelkõige keskkonnakaitse. Mõlemal juhul peab asjaomane meede kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega olema taotletava eesmärgi saavutamiseks sobiv ega tohi minna kaugemale sellest, mis on selle eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt selle kohta eelkõige kohtuotsused, 12.7.2005, Alliance for Natural Health jt, C-154/04 ja C-155/04, EU:C:2005:449, punktid 48 ja 51, ning 1.7.2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, punktid 76 ja 77).
- 47 Teiseks on oluline rõhutada, nagu juba märgitud ka käesoleva kohtuotsuse punktis 28, et direktiivi 2009/28 artiklid 17–19 on vastu võetud EÜ artikli 95 alusel (nüüd ELTL artikkel 114).
- 48 Sellega seoses tuleb meenutada, et ELTL artikkel 11 näeb ette, et liidu poliitika ja tegevuse määratlemise ja rakendamise peab integreerima keskkonnakaitse nõuded, eelkõige pidades silmas säästva arengu edendamist (vt eelkõige arvamus, 2/15, 16.5.2017, 2/15 (EU:C:2017:376) punkt 146) ja

et ETL artikli 114 lõige 3 nõuab selgelt, et ühtlustamisel tuleb tagada keskkonnakaitse kõrge tase (vt analoogia alusel tervisekaitse kohta kohtuotsus, 4.5.2016, Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 49 Seega, kui esineb kaubavahetuse takistusi või on tõenäoline, et sellised takistused tulevikus tekivad, kuna liikmesriigid on võtnud või võtmas teatud kauba või kaupade kategooria suhtes erisisulisi meetmeid eesmärgiga tagada erineva tasemega kaitse, lubab ETL artikkel 114 liidu seadusandjal sekkuda, võttes vastu sobivaid meetmeid, järgides esiteks viidatud artikli lõiget 3 ja teiseks EL toimimise lepingus nimetatud või kohtupraktikas väljendatud õiguspõhimõtteid, eeskätt proportsionaalsuse põhimõtet (vt selle kohta kohtuotsus, 4.5.2016, Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punkt 62 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 50 Lisaks tuleb eelmises punktis nimetatud tingimuste täidetuse kohtuliku kontrolli osas meenutada, et kuna liidu seadusandja õigusloome toimub valdkonnas, mis eeldab temapoolseid poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid ning mille raames ta peab andma keerulisi hinnanguid, tuleb tunnustada tema ulatuslikku kaalutusõigust. Vaid see, kui sellises valdkonnas võetud meede on ilmselgelt ebasobiv pädevate institutsioonide püstitatud eesmärgi suhtes, võib mõjutada sellise meetme õiguspärasust (vt selle kohta tervisekaitse valdkonnas kohtuotsused, 14.12.2004, Swedish Match, C-210/03, EU:C:2004:802, punkt 48, ning 12.7.2005, Alliance for Natural Health jt, C-154/04 ja C-155/04, EU:C:2005:449, punkt 52; vt samuti selle kohta seoses liidu poliitikaga keskkonnakaitse valdkonnas kohtuotsused 15.12.2005, Kreeka vs. komisjon, C-86/03, EU:C:2005:769, punktid 87 ja 88, ning 21.12.2016, Associazione Italia Nostra Onlus, C-444/15, EU:C:2016:978, punkt 46).
- 51 Mis puutub direktiivi 2009/28 artikli 18 lõikesse 1, siis tuleb esiteks rõhutada, nagu on väitnud ka parlament ja nõukogu, et silmas pidades selle sätte punktide a–c üldist sõnastust, ei ole kriteeriumid, millele peavad vastama liikmesriikide poolt sisse seatavad massibilansi süsteemid *a priori* seda laadi, et välistaksid sellise süsteemi kohaldatavuse säästliku biogaasi saadetiste transportimisel siseriiklikus gaasivõrgus või omavahel ühendatud siseriiklikes gaasivõrkudes.
- 52 Midagi ei näi nimelt keelavat liikmesriigil kohustada ettevõtjaid kasutama kontrollisüsteemi, mis lubab „erinevate säästlikkuse näitajatega“ gaasisaadetiste, millest osad vastavad direktiivi 2009/28 artiklis 17 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele ja osad neile kriteeriumidele ei vasta, sama direktiivi artikli 18 lõike 1 punkti a tähenduses „segu“ tekkimist sellises siseriiklikus võrgus või omavahel ühendatud siseriiklikes võrkudes.
- 53 Samuti ei näi miski välistavat seda, et selles kontekstis nõutakse, et see süsteem vastaks tingimustele, mis võimaldavad tagada, et asjaomaste saadetiste säästlikkuse näitajate ja kogustega seotud teave jääb selle seguga seotuks kuni segu ise olemas on, nagu on ette nähtud ka direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 punktis b.
- 54 Lõpuks ei ilmne, et liikmesriikidel oleks võimatu panna nendele samadele ettevõtjatele kohustus, et asjaomase kontrollisüsteemi tunnused oleksid sellised, mis tagaksid, et saadetiste, mis ettevõtja on eemaldanud segust, mis on sel moel eelnevalt tekkinud siseriiklikus gaasivõrgus või omavahel ühendatud siseriiklikes võrkudes, ja millele omistatakse direktiivi 2009/28 artiklis 17 ette nähtud säästlikkuse kriteeriumid, summa ei ületaks koguselt selliste näitajatega saadetiste summat, mille see ettevõtja on varem sellesse segusse lisanud.
- 55 Sellega seoses tuleb pealegi märkida, et energiaamet tunnistas sõnaselgelt nii eelotsusetaotluse esitanud kohtus kui Euroopa Kohtus, et Rootsi õigusnormide alusel direktiivi 2009/28 artiklis 17 ette nähtud säästlikkuse näitajatele vastava biogaasi saadetiste Rootsi siseriiklikku gaasivõrku lisamine ja nende segamine selles võrgus teiste gaasidega ei takista mingil moel omistada sellistele saadetistele pärast sellest võrgust eemaldamist vastavas koguses uuesti viidatud säästlikkuse näitajad, eelkõige ühel artikli 17 lõikes 1 mainitud eesmärkidest, milleks on nende tarbimise eest rahalise toetuse andmine.

- 56 Eeltoodust tulenevalt ei saa järeldada, et direktiivi 2009/28 artikli 18 lõige 1 kui selline muudaks võimatuks omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu toimuva liikmesriikide vahelise säästliku biogaasi liikumise puhul importijaliikmesriigis selle säästliku iseloomu tunnustamise direktiivi artikli 17 lõikes 1 mainitud eesmärkidel, ega järelikult, et artikli 18 lõige 1 takistaks seetõttu ELTL artikliga 34 tagatud kaupade vaba liikumist.
- 57 Teiseks tuleb samuti, nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus oma küsimuses palub, vaadelda ka esimese küsimuse vastusest ilmnevat asjaolu, et direktiivi 2009/28 artikli 18 lõige 1 ei kohusta siiski liikmesriike ka lubama säästliku biogaasi importi nende omavahel ühendatud gaasivõrkude kaudu.
- 58 Sellega seoses on oluline siiski meelde tuletada, et nagu juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 34 ja nagu tuleneb eriti direktiivi 2009/28 artikli 17 lõikest 8 ja põhjendusest 94, lihtsustavad direktiivi artiklid 17–19 säästliku biogaasiga kauplemist liikmesriikide vahel, ühtlustades esiteks säästlikkuse näitajad, millele peab direktiivi artikli 17 lõikes 1 osutatud kolmel eesmärgil biogaas vastama ja teiseks lubades tänu kontrollimisega seotud sama direktiivi artiklis 18 sisalduvatele reeglitele, et nimetatud näitajad jääksid samadel eesmärkidel biogaasiga seotuks vaatamata selle segamisele muude gaasidega.
- 59 Sel moel direktiivi 2009/28 artiklites 17–19 sätestatud kord seega pigem soodustab kaupade vaba liikumist, kui piirab seda (vt analoogia alusel kohtuotsused, 29.2.1984, Rewe-Zentrale, 37/83, EU:C:1984:89, punkt 19, ja 12.7.2012, Association Kokopelli, C-59/11, EU:C:2012:447, punkt 81).
- 60 Kuigi direktiivi 2009/28 artiklite 17 ja 18 eesmärk ei ole siiski tagada, et säästlikku biogaasi saaks tingimusetult importida ühest liikmesriigist teise, säilitades seejuures selle säästlikkuse näitajad, tuleneb see asjaolu vältimatult ühtlustamistehnikast, mille on käesoleval juhul valinud liidu seadusandja, kellel – nagu juba meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktides 30 ja 31 – on kaalutusruum, eriti selles, mis puudutab võimalust ühtlustada üksnes etappide kaupa ja nõuda liikmesriikide ühepoolsete meetmete üksnes järkjärgulist kõrvaldamist (vt analoogia alusel kohtuotsus, 4.5.2016, Philip Morris Brands jt, C-547/14, EU:C:2016:325, punktid 79 ja 80).
- 61 Kolmandaks, ja nagu kohtujurist on oma ettepaneku punktis 63 osutanud, tuleb märkida, et juba ainuüksi asjaolu, et ettevõtjaid, kes soovivad tugineda nende turustatava biogaasi säästlikkusele, eelkõige muudes liikmesriikides, kuhu see biogaas eksporditi, kohustatakse rakendama sellist massibilansi süsteemi, nagu on ette nähtud direktiivi 2009/28 artikli 18 lõikes 1, on omakorda selline, et muudab nimetatud ekspordi ja turustamise ühtaegu keerulisemaks ja kallimaks sellise süsteemi põhjustatava haldus- ja finantskoormuse tõttu.
- 62 Seoses liidu seadusandja tehtud valikuga, mis seisneb täpsemalt massibilansi kontrollisüsteemi eelistamises kahele *a priori* kasutatavale muule meetodile, nimelt esiteks niinimetatud „identiteedi säilitamise“ tehnika ja teiseks „kaubeldavate sertifikaatide“ ehk „*book and claim*“ tehnika ees, tuleb siiski märkida järgmist.
- 63 Esiteks on selge, et identiteedi säilitamise meetod, mis välistab igasuguse võimaluse segada säästliku biogaasi saadeti gaasisaadetisega, millel sellised säästlikkuse näitajad puuduvad, ei panustaks samal määral säästliku biogaasiga kauplemisse liikmesriikide vahel, sest sellise meetodi tulemusel välistatakse praktikas automaatselt võimalus lasta säästlikku biogaasi gaasivõrku ja seega sellise taristu kaudu transportida ja ekspordida, säilitades seejuures selle säästlikkuse näitajad direktiivi 2009/28 artikli 17 lõikes 1 ette nähtud kolmel eesmärgil.
- 64 Teiseks, mis puutub asjaolusse, et massibilansi süsteemi eelistati kaubeldavate sertifikaatide süsteemile, mis omalt poolt ei nõua, et säästlikkuse näitajatega seotud teave jääks füüsiliselt seotuks saadeti või segatud saadetiistega, siis tuleneb esiteks direktiivi 2009/28 põhjendusest 76, et liidu seadusandja tegi sellise valiku eesmärgiga, et säiliks selline füüsiline seos säästliku biokütuse tootmise hetkest kuni selle tarbimiseni. Selle põhjenduse kohaselt eelistati sellist füüsilist seost, sest see loob tasakaalu pakkumise

ja nõudluse vahel ja tagab säästlike biokütuste kõrgema hinna, mis oleks piisavalt kõrge, et tuua kaasa vajalikud muudatused turuosaliste käitumises ja tagada sel teel säästlikkuse kriteeriumide tõhusus ise. Nimetatud põhjenduses 76 on liidu seadusandja lisaks rõhutanud, et massibilansi meetodi kasutamine vastavuse kontrollimiseks peaks säilitama süsteemi terviklikkuse ja vältima samal ajal tarbetut koormust tööstusele.

- 65 Teiseks tuleb märkida, et liidu seadusandja rõhutas seejuures samas põhjenduses 76, et tuleks jätkata ka muude kontrollimeetodite läbivaatamist. Direktiivi 2009/28 artikli 18 lõige 2 näeb nii ette, et komisjon esitab aruanded massibilansi kontrollimeetodi toimimise kohta ja võimaluse kohta võtta kasutusele muud kontrollimeetodid, eriti sellised kontrollimeetodid, mille puhul ei pea teave näitajate kohta olema füüsiliselt seotud konkreetsete saadetiste või segudega, võttes arvesse ka vajadust säilitada kontrollisüsteemi terviklikkus ja tõhusus ning vältida samal ajal ettevõtjate tarbetut koormamist. Sellega seoses otsustas komisjon säilitada massibilansi meetodi (vt eelkõige Commission Staff Working Document: Report on the operation of the mass balance verification method for the biofuels and bioliquids sustainability scheme in accordance with Article 18(2) of Directive 2009/28/EC (SEC/2010/0129 final)).
- 66 Ei ole aga mingit põhjust arvata, et otsustades ELTL artikli 114 lõikes 3 seatud keskkonnakaitse kõrge taseme tagamise eesmärki järgides ja spetsiifilisemalt direktiivi 2009/28 põhjenduses 76 osutatud eesmärkidel, eelistada sellise säästlikkuse kriteeriumide kontrollisüsteemi sisseseadmist, mis on ühtaegu terviklik ja tõhus ning mõeldud tagama füüsilise seose säästlike biokütuste tootmise ja tarbimise vahel liidus, mõjutades samal ajal sel viisil tõhusamalt turuosaliste käitumist, on liidu seadusandja ületanud oma käsutuses oleva ulatusliku kaalutusõiguse piire, mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 50, või rikkunud proportsionaalsuse põhimõttest tulenevaid nõudeid.
- 67 Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 70, nõuab spetsiifiline valdkond, milles nimetatud seadusandja käesoleval juhul pidi õigusloomega tegelema, temalt ilmselt, et ta teeks ühtaegu nii poliitilise, teadusliku kui majandusliku valiku ja et ta annaks seejuures eriti keerukaid eeskätt tehnilisi ja majanduslikke hinnanguid.
- 68 Liidu seadusandja sai ilma nimetatud kaalutusõiguse piire ületamata asuda käesoleval juhul seisukohale, et massibilansi tehnikat kasutav kontrollisüsteem näib olevat kohane keskkonnakaitse kõrge taseme saavutamiseks, võttes esiteks arvesse sellest tulenevat jälgitavuse vormi ja tingimusi, mille eesmärk on tagada tõhusus ja terviklikkus, mis seda direktiivi 2009/28 artikli 18 sätete alusel iseloomustavad, ning teiseks mõju, mida ta sel teel püüab avaldada säästlike biokütuste hindadele ja turuosalistele, vähendades ühtlasi pettuste riski.
- 69 Samuti sai liidu seadusandja sellega seoses mõistlikult eeldada ilma oma käsutuses oleva kaalutusõiguse piire ületamata, et selline kontrollisüsteem on vajalik ja eriti, et ei ole olemas alternatiivset meedet, mis lubaks sama tõhusalt saavutada õiguspäraseid eesmärke, mille poole käesoleval juhul püüeldakse, pannes samas ettevõtjatele madalama finants- ja halduskoormuse. Eriti võis seadusandja ilmselt hindamisviga tegemata välistada kaubeldavate sertifikaatide süsteemi, asudes seisukohale, et see süsteem omalt poolt ei taga toodetud säästliku biogaasi saadetise ja lõpuks tarbitud gaasi saadetise vahel füüsilise seose olemasolu ja et see annab väiksemaid tagatisi tõhususe ja terviklikkuse seisukohast, eelkõige seoses eesmärgiga tagada, et ainult direktiivi 2009/28 artiklis 17 loetletud rangetele nõuetele vastavat säästlikku biogaasi saab arvesse võtta selle artikli lõikes 1 osutatud kolmel eesmärgil.
- 70 Samadel põhjustel ei saa käesoleva kohtuotsuse punktis 61 ära märgitud kaupade vaba liikumise takistust, mida seega õigustavad proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt keskkonnakaitsele põhjused, käesoleva kohtuotsuse punktis 46 meenutatud kohtupraktikast tulenevalt käsitada ELTL artikli 34 sätteid rikkuvana (vt analoogia alusel kohtuotsus, 14.12.2004, Swedish Match, C-210/03, EU:C:2004:802, punkt 61).

- 71 Eespool toodud põhjendustest kogumis nähtub, et teise eelotsuse küsimuse analüüsimisel ei ilmnenud ühtegi direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 kehtivust mõjutavat asjaolu.

ELTL artikli 34 tõlgendamine

- 72 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei takista asjaolu, et liikmesriigi kohus on eelotsuse küsimuses vormiliselt viidanud liidu õiguse teatavatele sätetele, Euroopa Kohut esitamast sellele kohtule kogu tõlgenduslikku teavet, mis võib viimasel aidata menetletavat kohtuasja lahendada, olenemata sellest, kas liikmesriigi kohus on neile aspektidele oma küsimustes viidanud või mitte. Sellisel juhul on Euroopa Kohtu ülesanne tuletada liikmesriigi kohtu esitatud aspektide kogumist ja eelkõige eelotsusetaotluse põhjendustest need liidu õiguse aspektid, mida on vaidluse eset silmas pidades vaja tõlgendada (vt eelkõige kohtuotsus, 27.10.2009, *ČEZ*, C-115/08, EU:C:2009:660, punkt 81 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 73 Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus ei küsinud käesolevas kohtuasjas oma teises küsimuses Euroopa Kohtult formaalselt direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 kooskõla kohta ELTL artikliga 34, tuleks käesoleval juhul – nagu on teinud ettepaneku nii nõukogu kui ka E.ON Biofor ning nagu on soovitanud oma ettepaneku punktis 73 kohtujurist – analüüsida ka küsimust, kas ELTL artiklit 34 peab vajaduse korral tõlgendama nii, et selline nagu vaidlusalune ettekirjutus on sellega vastuolus.
- 74 Nagu näidatud käesoleva kohtuotsuse punktides 18–20, nähtub eelotsusetaotlusest, et E.ON Biofor palus põhikohtuasjas esitatud kaebuses tühistada vaidlusalune ettekirjutus, mille tagajärjel Saksamaal transpordi jaoks toodetud säästlikku biokütust, mida E.ON Biofor impordib Saksa ja Taani gaasivõrkude kaudu Rootsi, ei saa hõlmata biogaasi säästlikkuse kontrollisüsteemiga ning see ei ole sellest tulenevalt kvalifitseeritav „säästlikuna“ seaduse nr 598 ja direktiivi 2009/28 tähenduses ega sobiv süsinikdioksiidi- ja energiamaksude teatavate vähenduste kohaldamiseks.
- 75 Ent tingimus, mis nõuab sel moel, et massibilans tehakse kindlaks „selgelt piiritletud kohas“, millele tugines käesoleval juhul energiaamet, ei esine direktiivi 2009/28 artikli 18 lõikes 1, vaid tuleneb Rootsi riigisisestest sätetest, mis on vastu võetud esimesena nimetatud sätte ülevõtmiseks. Määruse nr 1088 artikkel 14, mille eesmärk on tagada selline ülevõtmine, taasesitab esiteks kolm üldist kriteeriumi, mis on sätestatud nimetatud artikli 18 lõike 1 punktides a–c, ja näeb teiseks ette, et energiaamet võib vastu võtta täiendavaid sätteid kontrollisüsteemi ja selle järelevalve kohta. Energiaameti 2011. aasta eeskirjade 3. peatüki artikkel 3, milles täpsustatakse, et massibilans tehakse kindlaks „selgelt piiritletud kohas“, on vastu võetud viimati nimetatud volituse alusel.
- 76 Siinkohal tuleb kindlasti meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb juhul, kui teatud valdkond on liidu tasandil ammendavalt ühtlustatud, hinnata seda puudutavat riigisisest meedet lähtuvalt selle ühtlustamise sättest, mitte lähtuvalt esmase õiguse normidest (vt eelkõige kohtuotsus, 1.7.2014, *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 77 Nagu juba märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 38, ei ole direktiivi 2009/28 artikli 18 lõige 1 siiski ammendavalt ühtlustanud massibilansi süsteemiga seotud kontrollisüsteemi, millest tuleneb, et peale selle, et tuleb järgida selle sätte punktides a–c sätestatud üldisi nõudeid, säilitavad liikmesriigid olulise tegutsemisruumi, kui nad määravad täpsemalt kindlaks konkreetsed tingimused, milles asjaomased ettevõtjad seda süsteemi kasutavad.
- 78 Siit tuleneb, nagu on märkinud kohtujurist oma ettepaneku punktis 72, et kui liikmesriigid rakendavad selliselt ellu direktiivi 2009/28 artikli 18 lõiget 1, peavad nad eeskätt kinni pidama ELTL artiklist 34.

- 79 Mis puutub esiteks kaubavahetuse takistuse esinemisse nimetatud artikli 34 tähenduses, siis tuleb tõdeda, et vaidlusalune ettekirjutus võib tõkestada vähemasti kaudselt ja potentsiaalselt teistest liikmesriikidest pärit säästliku biogaasi impordi Rootsi käesoleva kohtuotsuse punktis 44 meenutatud kohtupraktika tähenduses.
- 80 Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktides 75, 76 ja 78, on nimetatud ettekirjutuse mõjul nimelt takistatud omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu imporditud säästliku biogaasi massibilansi kindlakstegemine ja seetõttu välistatud see, et kõnealune biogaas säilitab pärast sel moel Rootsi importimist sellised säästlikkuse näitajad, mis võimaldaksid kohaldada selle gaasi suhtes selles liikmesriigis säästlike biokütuste tarbimise korral kohaldatavat soodsat maksukorda.
- 81 Siinjuures on oluline rõhutada, et energiaamet kinnitas nii oma kirjalikes seisukohtades kui ka kohtuistungil, et teistest liikmesriikidest pärit säästliku biogaasi puhul oli Rootsis võimalik saada seda maksusoodustust, eelkõige siis, kui see saadeti Rootsi transpordivahendite abil, näiteks maanteetranspordi vahendite abil, mis ei tinginud vajadust segada seda säästlikku biogaasi teiste gaasisaadetistega. Sellest järeldub seega, et ainuüksi võimatus kindlaks teha massibilanss impordi puhul omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu, mis tulenes vaidlusalusest ettekirjutusest ja energiaameti 2011. aasta eeskirjade 3. peatüki artiklist 3, lõi käesoleval juhul takistuse nimetatud maksusoodustuse kohaldamisele sel viisil imporditud säästliku biogaasi puhul.
- 82 Mis puutub muude transpordiliikide kasutamise võimalusse, siis tuleb märkida, et on selge, et transport omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu on asjaomaste ettevõtjate jaoks üldreeglina ja selle kulude tõttu ainus tõeliselt konkurentsivõimeline piiriülene transpordiliik.
- 83 Viimaks tuleb tõdeda seoses asjaoluga, et energiaamet on avaldanud valmisolekut tunnustada omavahel ühendatud gaasivõrkude kaudu Rootsi imporditava biogaasi säästlikkust, kui selline import kuulub komisjoni poolt vastavalt direktiivi 2009/28 artikli 18 lõikele 4 heaks kiidetud rahvusvaheliste vabatahtlike kavade konteksti, et selline kinnitus jääb äärmiselt ebamääraseks. Energiaamet ei ole nimelt midagi ette võtnud, et Euroopa Kohtus tõendada, kuidas nii heaks kiidetud süsteemid, millele ta viitas, võimaldaksid konkreetselt E.ON Bioforil sellistes võrkudes säästliku biogaasi segusid teha, järgides massibilansi süsteemile omaseid nõudeid. Lisaks, nagu kohtujurist on märkinud oma ettepaneku punktis 79, väitis E.ON Biofor kohtuistungil, ilma et energiaamet oleks seda vaidlustanud, et sellise heakskiidetud vabatahtliku süsteemi võimalik kasutamine põhjustanuks talle täiendavaid kulusid.
- 84 Seega on kaubavahetuse takistuse esinemine tõendatud ja teiseks tuleb vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 46 meenutatud kohtupraktikale kontrollida, kas nimetatud tõkke aluseks olev riigisisene meede võib siiski olla põhjendatud ühega ELTL artiklis 36 loetletud üldistest huvidest või tunnustatud kohustuslike nõuetega nagu keskkonnakaitse, ja kas nimetatud meede vastab proportsionaalsuse põhimõttest tulenevatele nõuetele.
- 85 Sellega seoses tuleb esiteks meenutada, et põhimõtteliselt on keskkonnakaitsele kasulik taastuvate energiaallikate kasutamine biogaasi tootmiseks, mille edendamine on lõppkokkuvõttes liikmesriigi selliste õigusnormide eesmärk nagu need, mille hulka kuulub energiaameti 2011. aasta eeskirjade 3. peatüki artikkel 3. Sellised õigusnormid on nimelt kavandatud selles osas direktiivi 2009/28 ja eriti selle artiklite 17 ja 18 – mille konkreetse rakendamise tagamisele õigusnormid on suunatud – taotletavate eesmärkide jätkuna aitama vähendada kasvuhoonegaaside heiteid, mis kuuluvad kliimamuutuste peamiste põhjuste hulka, mille vastu liit ja selle liikmesriigid on kohustunud võitlema (vt analoogia alusel kohtuotsus, 1.7.2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 86 Mis puutub spetsiifiliselt direktiivi 2009/28 artiklis 17 ühtlustatud säästlikkuse kriteeriumidesse, mille järgimist on selline meede, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, põhimõtteliselt kavandatud kindlustama, siis direktiivi põhjendus 65 rõhutab, et need kriteeriumid on kavandatud tagama, et biokütused, mida kasutatakse selle direktiiviga fikseeritud eesmärkide saavutamiseks, oleksid tõepoolest säästlikud.
- 87 Nagu direktiivi 2009/28 põhjenduses 12 üldisemalt rõhutatud, pakub põllumajandusliku tooraine, näiteks sõnniku, läga ja teiste loomset ning taimset päritolu jäätmete kasutamine biogaasi tootmiseks tänu suurele kasvuhoonegaaside heitkoguste säästvuspotentsiaalile märkimisväärseid keskkonnaeeliseid nii soojus- ja muu energia kui ka biokütuste tootmisel.
- 88 Seetõttu on taastuvate energiaallikate kasutamise suurendamine, nagu on eeskätt selgitatud direktiivi 2009/28 põhjenduses 1, tähtis osa meetmepaketist, mis on ette nähtud heitkoguste vähendamiseks ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni Kyoto protokolliga täitmiseks ja 2012. aastale järgnevas osas liidu ja rahvusvahelisel tasandil kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks võetud kohustuste täitmiseks (vt selle kohta kohtuotsus, 1.7.2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, punkt 79 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 89 Nagu Euroopa Kohus on juba märkinud, on taastuvate energiaallikate kasutamise suurendamise eesmärk ühtlasi inimeste, loomade ja taimede tervise ja elu kaitsmine, mis on ELTL artiklis 36 loetletud üldised huvid (kohtuotsus, 1.7.2014, Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, punkt 80 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 90 Teiseks on oluline meenutada, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peavad liikmesriigi ametiasutused tõendama, et erand kaupade vabast liikumisest, mille nad sätestavad, on vajalik asjaomaste eesmärkide saavutamiseks ja on vastavuses proportsionaalsuse põhimõttega. Niisiis lasub nimetatud ametiasutustel – kui nad tuginevad kaupade vaba liikumise piirangu põhjendusele – kohustus konkreetselt tõendada nii üldise huvi olemasolu kui ka selle meetme proportsionaalsust taotletava eesmärgi suhtes (vt selle kohta kohtuotsus, 8.5.2003, ATRAL, C-14/02, EU:C:2003:265, punktid 67–69 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 91 Käeoleval juhul tuleb aga nentida, et energiaamet ei ole Euroopa Kohtus tõendanud, et selline meede nagu vaidlusalune ettekirjutus, mis on vastu võetud selle ameti 2011. aasta eeskirjade 3. peatüki artikli 3 sätete alusel, vastaks nimetatud nõuetele.
- 92 Sellega seoses tuleb meenutada, et mainitud artikkel 3 täpsustab, et massibilanss tuleb kindlaks teha „selgelt piiritletud kohas“ ja ettekirjutuse tegemisel asus energiaamet seisukohale, et sellised omavahel ühendatud siseriiklikud gaasivõrgud nagu need, mis ühendavad Saksamaad, Taanit ja Rootsit, ei kujuta endast sellist selgelt piiritletud kohta.
- 93 Nagu nähtub eelotsusetaotlusest ja nagu energiaamet on Euroopa Kohtus kinnitanud, seisneb selle ameti tõlgenduspraktika hoopis seisukohas, et kui säästlik biogaas lisatakse Rootsi siseriiklikku gaasivõrku, ei takista see asjaolu selle biogaasi puhul massibilansi kindlakstegemist.
- 94 Tuleb aga tõdeda, et energiaamet ei ole suutnud objektiivselt selgitada, kuidas on võimalik, et ühelt poolt Rootsi siseriiklik gaasivõrk, kus segatakse erinevat liiki biogaasid, kujutab endast „selgelt piiritletud kohta“ energiaameti 2011. aasta eeskirjade 3. peatüki artikli 3 tähenduses, ja teisalt, kui tegemist on teiste liikmesriikide gaasivõrkude või omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkudega, siis need siseriiklikud gaasivõrgud eraldiseisvalt või koos sellist „selgelt piiritletud kohta“ endast ei kujuta.
- 95 Lisaks on energiaamet korduvalt kinnitanud nii oma kirjalikes seisukohtades kui ka kohtuistungil, et kui säästlik biogaas imporditakse omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu komisjoni poolt direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 4 alusel heaks kiidetud vabatahtlike riiklike või rahvusvaheliste kavade

raames, ei ole ametil vastuväiteid selliselt imporditud teistest liikmesriikidest pärit biogaasi säästlikkuse tunnustamisele; ta näib seeläbi möönvat, et asjaolu, et säästlik biogaas sellistes võrkudes segatakse, ei takista sel viisil tehtud segu suhtes massibilansi rakendamist.

- 96 Mis puudutab energiaameti poolt vaidlusaluse ettekirjutuse vastuvõtmise põhjenduse kohta samuti esitatud selgitust, mis tugineb sellise Euroopa tasandi ametiasutuse puudumisele, kes oleks võimeline teostama kontrolli omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude moodustatud ruumis, siis tuleb esiteks märkida, et selline selgitus kaldub kõrvale energiaameti poolt vaidlusalusele ettekirjutusele sõnaselgelt omistatud õiguslikust alusest, mis tugineb „selgelt piiritletud koha“ puudumisele ameti 2011. aasta eeskirjade 3. peatüki artikli 3 tähenduses.
- 97 Teiseks, ja sõltumata järjepidevuse puudumisest, millele äsja tähelepanu juhiti, ei ole selline selgitus ka veenev. Nagu nähtub seaduse nr 598 3. peatüki artiklist 1a, peavad ettevõtjad, kes tuginevad nende turustatava biogaasi säästlikkusele, tagama eeskätt otseste või kaudsete kokkulepetega, mis sõlmitakse kogu tootmisahela kõigi ettevõtjatega, ja sellise kontrollisüsteemi rakendamisega, mille enda üle teostab järelevalvet sõltumatu audiitor, kelle ülesanne on tagada, et see kontrollisüsteem on täpne, usaldusväärne ja pettuskindel, et biogaas, mille suhtes nad taotleavad maksusoodustust, vastaks kindlalt direktiivi 2009/28 artiklis 17 ette nähtud säästlikkuse kriteeriumidele.
- 98 Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktides 89 ja 90, ei ilmne, ja energiaamet ei ole kuidagi tõendanud, et tal oleks võimatu veenduda teistest liikmesriikidest omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu imporditud biogaasi säästlikkuses, nõudes asjaomastelt ettevõtjatelt riigisisises õiguses nii nõutavate tõendite esitamist, võttes samas selles osas arvesse asjaomase säästliku biogaasi saadetise päritoluliikmesriigis rakendatud massibilansi süsteemi väljastatud teavet ja dokumente ning tehes kindlaks, et seda saadetist käsitatakse direktiivi 2009/28 artikli 17 lõikes 1 täpsustatud eesmärkidel ainult üks kord segust või segudest välja lastuna, nagu seda nõuab sama direktiivi artikli 18 lõikes 1 sätestatud massibilansi süsteem.
- 99 Eelnevast tuleneb, et energiaamet ei ole tõendanud, et selle ameti 2011. aasta eeskirjade 3. peatüki artikli 3 alusel vastu võetud vaidlusalune ettekirjutus oleks vajalik, et kindlustada teistest liikmesriikidest imporditud biogaasi säästlikkus direktiivi 2009/28 artikli 17 lõikes 1 nimetatud eesmärkidel, mistõttu selline meede rikub proportsionaalsuse põhimõtet ega saa seega olla põhjendatud.
- 100 Kõigest eelnevast tulenevalt tuleb osutada eelotsusetaotluse esitanud kohtule, et ELTL artiklit 34 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline ettekirjutus, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, millega liikmesriigi ametiasutus soovib omaenda vastuvõetud sätte alusel, mille kohaselt tuleb massibilanss kindlaks teha „selgelt kindlaks määratud kohas“, välistada, et ettevõtja võiks rakendada massibilansi süsteemi direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 tähenduses omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu transporditava säästliku biogaasi puhul, samas kui sama ametiasutus lubab viidatud sätte alusel rakendada massibilansi süsteemi säästliku biogaasi puhul, mida transporditakse selle liikmesriigi siseriiklikus gaasivõrgus, mille ametiasutusega on tegu.

Kohtukulud

- 101 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulused, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/28/EÜ taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta ning direktiivide 2001/77/EÜ ja 2003/30/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta artikli 18 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle eesmärk ei ole panna liikmesriikidele kohustus lubada importida nende omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu sama direktiivi artiklis 17 sätestatud säästlikkuse kriteeriumidele vastavat biogaasi, mis on ette nähtud kasutamiseks biokütusena.
2. Teise küsimuse analüüsimisel ei ilmnenud ühtegi direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 kehtivust mõjutavat asjaolu.
3. ELTL artiklit 34 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline ettekirjutus, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, millega liikmesriigi ametiasutus soovib omaenda vastuvõetud sätte alusel, mille kohaselt tuleb massibilanss kindlaks teha „selgelt kindlaks määratud kohas“, välistada, et ettevõtja võiks rakendada massibilansisüsteemi direktiivi 2009/28 artikli 18 lõike 1 tähenduses omavahel ühendatud siseriiklike gaasivõrkude kaudu transporditava säästliku biogaasi puhul, samas kui sama ametiasutus lubab viidatud sätte alusel rakendada massibilansi süsteemi säästliku biogaasi puhul, mida transporditakse selle liikmesriigi siseriiklikus gaasivõrgus, mille ametiasutusega on tegu.

Allkirjad